

מזכיר חד"ש שביטה:
חשבון נפש פוליטי
עמ' 6-7

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדור

زوهديرخ ZO HADEREKH

גיליון 41 / 23 באוקטובר 2024

מיליון עקורים בלבנון

צילום: דאמה פוסט

עמ' 5

צילום: יונתן זינדל / פלאש 90

עמ' 3

יאיר גולן:

פעם גנרל

תמיד גנרל

מכתבים למערכת

יחד, למען עתיד של תקווה

עברה שנה, והמלחמה עדיין לא נסתיימה. חלפו יותר מ-365 ימים מאז 7 באוקטובר, והתקווה שהסיוט הזה ייגמר טרם נמוגה. בכל יום אני שואל את עצמי: "האם מחר יהיה טוב יותר?". כשפרצה המלחמה חשבתי שתוך חודש - מקסימום חודשיים - הכל יסתיים. אבל תוך זמן קצר מאוד הבנתי שהדברים מסתבכים, ויתכן שהסוף יהיה רחוק יותר ממה שיכולתי לדמיין כשהכל התחיל.

מאז 7 באוקטובר החיים שלנו התהפכו. הנטל הפך כבד יותר והלחץ גדל באופן דרמטי. למלחמה יש השפעה ייחודית גם עלינו - הפלסטינים במזרח ירושלים. רבים חושבים שהמלחמה מתרחשת רק בעזה (ועכשיו גם בצפון), אבל זה רחוק מהאמת. גם חיי היומיום שלנו כפלסטינים במזרח ירושלים נשתנו לחלוטין. אנחנו חיים במצב מתמיד של מתח וחשש ברחובות שהמראה שלהם מזכיר יותר מכל מצור צבאי. העיר מלאה כוחות משטרה וביטחון בנוכחות מוגברת, וכלי רכב צבאיים מפטרים במרחב. את המחסומים, שבעבר היינו מקללים משום שהם היו גורמים לנו עיכוב של כמה דקות, לוקח לנו עכשיו שעות לעבור.

גם הפחד סתם לנוע ולהסתובב בעיר שלנו גבר. אנחנו לא צריכים להיות אשמים במשהו או להפר חוקים כלשהם כדי לחוות הטרדות של שוטרים - מספיק להם שאנחנו פלסטינים. המראה של כלי נשק שהקנה שלהם מכוון לעבר החזה שלנו הפך נורמלי, וכך גם העיניים העוקבות אחרי כל צעד שאנחנו עושים.

מה שמחמיר אפילו עוד יותר את המצב הוא ההשתקה. כבר לא שומעים את הקולות שפעם היו מביעים הזדהות ותמיכה. מאז תחילת המלחמה, כל הבעת סולידריות של מזרח ירושלמים עם העם שלנו בעזה או בגדה המערבית - עלולה להוביל לחקירה או למעצר. האיום לאבד בשל כך את מקום העבודה שלנו או את המקום שלנו באקדמיה הפך מציאות כואבת. אסור לנו יותר להביע כאב או לעמוד בסולידריות זה עם זה, כאילו נגזר עלינו להיות בדממה מחשש להשלכות האלימות שעלולות לפגוע בנו.

בשנה האחרונה איבדו רבים מהקולגות שלי בני משפחה יקרים, מכרים וחברים, איבדו את בתיים, וחוו את הצורות הקשות ביותר של ייסורים יחד עם ילדיהם. הם ישנו תחת כיפת השמיים ונדדו ממקום למקום בחיפושים אחר מקום בטוח - אך לא מצאו. הם חיפשו מזון ומים - אך לא מצאו דבר.

אני שואל את עצמי: איך אדם יכול לשאת את הכאב ואת חיי הסבל הללו? האם הייתי מצליח לעמוד במה שהם חווים? הם לא נמצאים בעולם אחר או במקום מרוחק - רק כמה קילומטרים מכאן! אנחנו חולקים אותה זהות לאומית, אבל הם מעזה ואנחנו מירושלים.

מכונת המלחמה חייבת לעצור. כולנו חייבים להכפיל את המאמצים שלנו במרדף אחר שלום וצדק. ההסלמה המתמשכת ממיטה רק כאב וסבל. עלינו להתאחד כדי לשבור את מעגל האלימות. העתיד צריך להיות רווי לא בפחד, אלא בתקווה ובשיתוף פעולה.

זכרייה אבו אל חילוה, תחקירן, עיר עמים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

הארטיק המתסיס...

"הוגשה תלונה נגד הפרופסור למתמטיקה שאכל ארטיק בתפילת יום כיפור. במהלך תפילת יום הכיפורים בהפרדה בגן מאיר נצפה הפרופסור למתמטיקה איתי בנימיני, ראש המחלקה למתמטיקה ומדעי המחשב במכון ויצמן למדע, מתהלך בהפגנות בעזרת הנשים, כשהוא אוכל ארטיק מול המתפללות והצמות. מעדים מקומיים נמסר שבנימיני התעמר במתפללים נוספים, ניסה להפריע לתפילה, ואף השיב לאחד המתפללים שיצא נגדו: 'לך תתפלל, שאלוהים יעזור לך'."

שישראל דילר, "מקור ראשון", 13.10

... והחולצה המתסיסה

"במהלך המשחק בין הפועל ירושלים לבין הפועל תל אביב בליגת העל בכדורסל, המשטרה הוציאה מיציע אוהדי הפועל ת"א בהיכל הארנה בירושלים נער בן 17, שלבש חולצה נגד השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר. הנער טוען כי הוצא מהיציע משום שלבש את החולצה ועליה הכיתוב 'פאק בן גביר'. הנער, ששמו תוס, הגיע למשחק יחד עם בני משפחתו - אולם במחצית המשחק ניגשו אליו מספר שוטרי יס"מ, לאחר שתועד על ידם, ונלקח בכוח מהאולם."

יהושע (ג'וש) בריינר, "הארץ", 13.10

זיהום, הון ושלטון

"זה סיפור ביזרי במיוחד. ללן בלווטניק, הבעלים של רשת 13 וחברת החדשות שלה, יש הרי מפעל מלט - 'נשר'. כדי להפעיל אותו, בלווטניק נדרש להוציא רישיון מיוחד של המשרד להגנת הסביבה שנקרא היתר פליטה. היתר הפליטה מוקצב ל-7 שנים ומגדיר בלווטניק ומנהלי המפעל כמה זיהום לפלוט, איזה פילטרים להתקין ואיך לדווח למשרד ולציבור על פעילות המפעל. בין כל סעיפי ההיתר האחרון שהוענק למפעל (ביוני 2022, די מזמן), המפעל התבקש להתקין מוניטור לזיהוי מתכות כבדות (תוך חצי שנה מקבלת הרישיון, גם כבר די מזמן) האם זה קרה? לא. ומה בינתיים? כלום. לא התקינו את המוניטור, לא קיבלו עונש, אפילו לא דיווחו לציבור באופן גלוי ובולט. סילמן ומשרדה נותנים למפעל של בלווטניק את כל הזמן שבעולם. על חשבוננו."

ציוץ של יעל געתון, 14.10

ניצחון מוחלט מול העיתונות הישראלית

"שנה חלפה מהבוקר בו החלו להגיע דיווחים על ממדי טבח 7 באוקטובר. שנה שבה ראש הממשלה, בנימין נתניהו, המשיך להחרים את כלי התקשורת ולהעדיף את האינטרס הפוליטי שלו עצמו. ראש הממשלה העניק 27 ראיונות מצולמים באורך של למעלה משבע וחצי שעות, אולם כולם באנגלית ולכלי תקשורת בחר"ל. בכך הפך נתניהו לראש הממשלה הישראלי הראשון, שמתעלם לחלוטין במשך שנת מלחמה מכלי התקשורת המרכזיים בארצו ומנהל דיון על המצב רק בשפה זרה ומול כלי תקשורת זרים."

שי גטניו, "העין השביעית", 15.10

הגנרל של השמאל קורא להמשיך להילחם

מלוא לחצה, לרבות עצירת משלוחי הנשק, כדי לזרז תהליך זה. אך סיום הכיבוש על העם הפלסטיני הוא אחריות בלעדית של המדינה הכובשת, של ישראל.

ובאותו הקשר: האם גולן אינו מכיר את הצעת הליגה הערבית המונחת כבר שנים רבות על השולחן? האם לא שמע, ממש לא מזמן, את שר החוץ הירדני איימן ספדי, אשר הזכיר שהצעה זו קיימת ועומדת בעינה, תוך התחייבות של מדינות האזור הערביות לערוב לביטחונה של ישראל ולסייע בקידום הפתרון המדיני, המסתמך על סיום הכיבוש הישראלי והקמת מדינה פלסטינית בגבולות '67, בצד ישראל?

גולן מכנה את מהלכי הלחץ הגוברים על ישראל מצד מדינות המערב כ-"אנטי ישראליים". אך עצירה של משלוחי הנשק, סנקציות על מתנחלים והכרה במדינה פלסטינית – כל אלה הם חומת מגן ואמצעי הכרחי לחסימת הפשיזם הגואה במדינה ולסיום המלחמה הרצחנית בעזה. וכך, למרות כל המילים ששופך גולן בדבר הסדרים מדיניים, אין הוא מבטא רצון לסיים את המלחמה. מכאן שגולן בעצם אינו מציע אלטרנטיבה, אלא מספק מעין אסטרטגיה בעייתית ומפותלת המתחמקת מן המציאות, כזו אשר אינה מבטאת אופוזיציה לממשלה הקיימת והתנגדות למלחמה המתדרדרת.

עוד מאותו דבר

סיום המלחמה הוא הדבר הדחוף ביותר שיש לעשות, ולאחר מכן סיום הכיבוש. אך גולן קורא ל-"צבא ותקציב ביטחון גדולים יותר וגישה התקפית יותר". כך לא מסיימים מלחמה; כך מרחיבים אותה. "חובה לקיים כוח-מחץ יבשתי, כי זה מה שמכריע מלחמות". האמנם? האם צה"ל עם תקציבו הגדל משנה לשנה הכריע כך מלחמות? האם הוכרע הסכסוך הישראלי-פלסטיני? האם הגדלת הצבא עצרה את שפיכות הדמים? כמובן שלא. שימור גישה התקפית ונוכחות הצבא בשטח הם דלק להמשך הסכסוך והמלחמות. לדרוש יותר כוח, יותר צבא, יותר תקציב ביטחון, יותר התקפיות – זה להשתמש ברעל כתרופה. צריך לשאול: את מי בדיוק גולן מנסה למחות? העם הפלסטיני היושב בעזה נמחק כבר מעל לשנה, יחד עם החטופים, וכעת נמחצים גם אזרחי דרום לבנון. מיותר להזכיר שוב את הפלסטינים החיים תחת אותו כוח-מחץ בשטחים הכבושים מאז 1967.

מימוש הצעותיהם של גולן ופרייליך לא יחולל שינוי במצב הקיים. הן קרובות יותר למה שעלול לקרות כל עוד ממשלת הימין, מתדלקת המלחמה, תמשיך בשלה. מכאן שגולן אינו אופוזיציה לממשלה. הוא אינו מתנגד למדיניות הנוכחית, לה הוא אמור לכאורה להתנגד באופן נחרץ.

עינינו הרואות, כי בראש השמאל הציוני עומד גנרל עם עצמות המקדשות כוח, והמנופף בעמדות אלה כדי למצוא חן בעיני קהל ימני יותר. אסטרטגיה כזו מבטאת את הרצון האינהרנטי של השמאל הציוני רובו ככולו, גם אם במילים מכובסות, לשמר את העליונות היהודית בשטח.

במצב המלחמה אין שום "מגמות חיוביות", כמו שטוען גולן בסוף דבריו. אנו טובעים עמוק יותר בבוץ ובדם. המשך הלחימה בכל החזיתות, כפי שמציע גולן, מרחיקה אותנו מן המטרה הנעלה שהיא - חיים של שלום ושותפות. הדרך האופוזיציונית המועילה היחידה היא שותפות יהודית-ערבית הרואה את כולם כשווים; כזו המתנגדת למלחמה וחותרת לסיום הכיבוש ולהקמת מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל.

רוי יהב

פליטת פה פרוידיאנית? מתוך פרסומת למפלגת הדמוקרטים (צילום מסך: הפייסבוק של יאיר גולן)

בשבוע שעבר (15.10) פרסמו האלוף (מיל') יאיר גולן, העומד בראש מפלגת "הדמוקרטים", וצ'ק פרייליך, חוקר במכון למחקרי ביטחון לאומי וסגן ראש המל"ל לשעבר, מאמר בעיתון "הארץ" בו הם מציגים "כמה אבחנות ביחס למלחמה עד כה והמלצות למהלכים של ישראל".

מאמר קצר זה, הכתוב בלשון מיליטנטית וקרה, רווי אמירות בעייתיות במקרה הטוב, כמו: "החמאס אחראי לאסון הכבד בהיסטוריה הישראלית מאז 1948, אך גם הפלסטינית". האם החמאס, אשר הוקם רק בשנת 1987, אחראי לאסון הכבד ביותר בהיסטוריה הפלסטינית? שום מילה על הכיבוש הישראלי הנמשך עשרות רבות של שנים, אשר גוּזל מהפלסטינים את זכויות האדם הבסיסיות ביותר; את זהותם; את אדמותיהם; את ההיסטוריה והחופש שלהם. אגב, הנכבה רק מרומזת, נמצאת בין השורות אם ממש מתאמצים למצוא אותה – אך אינה מוזכרת במפורש.

מיד אחר כך נכתב במאמר: "ישראל עלולה לשקוע בכיבוש ממושך בעזה ובלבנון". האירוניה מתפקעת – המילה כיבוש מוזכרת, אך לא כדי לתאר את המציאות הדיסטופית בשטחים הכבושים, אלא בכיבוש רצועת הביטחון בלבנון שגולן עצמו תומך בו בריש גלי.

האמירה היחידה שאפשר להסכים עמה במאמר זה היא: "פתרון שתי המדינות עלול להיות הקורבן העיקרי של 7 באוקטובר. המלחמה חיצונית מגמות פופוליסטיות וכוחניות, חסרות חזון מדיני ארוך טווח". אך מהו הפתרון החלופי שמציעים גולן ופרייליך? לא בדיוק סיום המלחמה: "המענה היחיד הוא היפרדות אזרחית, כולל סימון הגבולות העתידיים של ישראל, ובמקביל שימור חופש הפעולה המבצעי של צה"ל בכל השטח". נראה כי גולן דורש נוכחות של צה"ל בכל השטח גם לאחר היפרדות. באיזה עולם סיום הכיבוש עולה בקנה אחד עם חופש פעולה של הצבא הכובש בשטח הכבוש? כך לא נראים סיום הכיבוש והיפרדות.

היסיכון להוריד את האחריות מישראל

בהצעה אחרת, המוזכרת לאחר מכן - "הקמת קונפדרציה ירדנית-פלסטינית", טוענים גולן ופרייליך: "אין לדרוש מישראל לשאת במלוא האחריות לפתרון הסוגיה הפלסטינית, בעוד ירדן ומצרים, שהיו שותפות ליצירתה, פטורות מכך". על הקהילה הבינלאומית לדרוש את סיום הכיבוש, ולהפעיל את

51 מתקפות מתנחלים מתחילת אוקטובר

ב-14 באוקטובר פרסמו נציגויות דיפלומטיות מ-12 מדינות הודעה משותפת הקוראת לישראל להבטיח את הצלחתה של עונת המסיק בגדה המערבית. הנציגויות הביעו חשש נוכח אלימות המתנחלים והגבלות התנועה המתמשכות, המונעות מפלסטינים גישה למטעי הזיתים שלהם, במיוחד באזורים בקרבת התנחלויות ולאורך גדר ההפרדה. הנציגויות קראו לישראל "להבטיח שכל הפלסטינים בגדה המערבית יוכלו להשתתף ולהפיק תועלת מעצי הזית שלהם וממסיק הזיתים, ולאפשר לחקלאים פלסטינים גישה רציפה, ניתנת לחיזוי וללא הגבלות לאדמותיהם". הנציגויות הדגישו שהמשפט הבינלאומי מחייב את ישראל, ככוח כובש, להגן על החקלאים הפלסטינים ולאפשר את התפתחותם הכלכלית, וקראו לנקוט צעדים מידיים למיצוי דין נגד אלימות והטרדה מצד מתנחלים.

פעילי שלום ותושבי העוטף הפגינו

נגד בניית התנחלויות בעזה

פעילי שלום ותושבים בקיבוצים בעוטף עזה שחבריהם נרצחו ב-7 באוקטובר הפגינו ביום שני (21.10) ליד קיבוץ רעים בקרבת כביש 232 נגד הכינוס של הימין "נערכים להתיישבות בעזה". בהזמנה למחאה נאמר: "נתכנס לעמוד יחד כחומה בצורה מול כוונתם לתרגם את האסון שלנו לתירוץ להתנחלויות ולאסונות נוספים בעזה". המשטרה מנעה מהמפגינים להגיע למתחם הכינוס שהתקיים בשטח צבאי סגור, באישור הצבא.

ב"עצרת ההתיישבות בעזה" השתתפו חמישה שרים: בצלאל סמטריץ', איתמר בן גביר, מאי גולן, עמיחי אליהו ויצחק וסרלאוף, ו-14 וחברי כנסת, מסיעות הליכוד, הציונות הדתית ועוצמה יהודית. השרה לשוויון חברתי מאי גולן אף הפיצה הזמנה לאירוע מטעם הליכוד.

תחת הסיסמה "עזה שלנו, לתמיד" ו"נערכים להתיישבות בעזה", הגיעו המשתתפים בעצרת של מפלגות הקואליציה למקום כבר בראשון (20.10) והקימו עשרות סוכות באישור הצבא בשטח צבאי סגור ליד קיבוץ בארי. לפי התוכנית של ארגון המתנחלים בשטחים הפלסטיניים הכבושים, ארגון נחלה בראשות דניאלה וייס, גרעין התיישבותי יקום בהקדם על גבול הרצועה, לא רחוק מבארי.

בראיון לאתר "זמן ישראל", אמרה וייס: "אנחנו הולכים על אתר זמני שבו יתגוררו 40 משפחות. יש לנו כמה אופציות מבחינת המיקום. נדון על זה עם השרים שיבואו לכאן. עד סוף השנה זה יהפוך להתנחלות קבועה בתוך הרצועה. אולי נתחיל בתוך בסיס צבאי, כמו שהיה בתחילת ההתיישבות ביו"ש. עדיין אין לנו שם להתנחלות הראשונה".

יצוין שהתפתח עימות בין המתנחלים לבין ראשי המועצות בעוטף, שהתנגדו ליוזמה. גם חברים בקיבוץ נירים לא רצו לארח את שרי הליכוד – והביקור המתוכנן במקום בוטל. אבי דברוש, תושב הקיבוץ ומנכ"ל רבנים לזכויות אדם, הסביר: "לא מתאים לנו שיחגגו לנו על הדם. אף אחד לא פנה להנהלת הקיבוץ באופן מסודר. אלו אנשים שלא הסתכלו עלינו במשך שנה. אלה האחראים להפקרה המתמשכת שלנו. להשקיע ביישוב עזה כשהנהג המערבי והגליל לא מיושבים זו חוצפה". ביום רביעי (23.10), התייחסה השרה מאי גולן להשתתפותה בכנס: "יש תוכנית, יש הצעות. אני חושבת שעל 7 באוקטובר מה שהערכים צריכים לקבל זה נכבה".

מתנחלים תקפו בשבת (19.10) את הכפר ג'אלוד בנפת שכם בשטחים הפלסטיניים הכבושים, יידו אבנים והציתו שלושה בתים, מכוניות, שדות ולול. סוכנות הידיעות וואפא דיווחה על שני פלסטינים שנפצעו בינוני וקל, בהם בן 50 שנפצע מפגיעת אבן בראשו ובן 41 שהוכה בידי המתנחלים. במהלך ההתקפה הפלסטינים והמתנחלים יידו אבנים אלה על אלה, וחמישה מתנחלים נפצעו קל לאחר שנגברו סוסים מתושבי המקום.

באותה שבת בוצעו התקפות מתנחלים וחיילי הכיבוש כלפי מוסקים פלסטינים בכפרים מדמא, דיר איסתיא ורוג'יב. ביום שישי (18.10) נרצחה בכפר פקועה בידי לובש מדים, חנאן עבד א-רחמן אבו סלאמה, בת 59. אבו סלאמה נפגעה מירי בחזה בזמן שמסקה זיתים עם משפחתה סמוך לגדר ההפרדה שהוקמה על אדמות הכפר.

עשרות מתנדבים ישראלים הגיעו בשבת זו למרחב התפר סמוך להתנחלות צופים במערב הגדה, כדי לסייע למשפחה פלסטינית תושבת הכפר ג'ויס למסוק את זיתיה. זאת במסגרת הפעילות של קואליציית המסיק, אשר מזה 24 שנים מארגנת קבוצות פעילים ישראלים המסייעים לחקלאים הפלסטינים הנמצאים תחת איום של אלימות מתנחלים, ביזה והעדר גישה לאדמותיהם.

בשיחה עם כתב "זו הדרך" מסר החקלאי הפלסטיני מג'ויס, כי ברוב ימות השנה אין לו גישה לאדמותיו הנמצאות מעבר לגדר הפרדה. הוא מסתמך על פעילים ישראלים המגיעים למקום בכל שנה כדי לבצע את המסיק. אל"מ במילואים דורון מיינוט (הפעיל במסתכלים לכיבוש בעיניים) מכיר היטב את האזור. לדברי מיינוט, לשעבר מג"ד חברון, "במרחב התפר אין מקרים של אלימות, אך החיילים ממררים את חייהם של החקלאים. הרעיון הוא לעזור לפלסטינים שלא יכולים להביא פועלים ולא יכולים להגיע בעצמם. האזור הזה יותר בטוח ורוב הבעיות באזור מגיעות מהצבא". שוקי בן 75, תושב כפר סבא, סיפר כי נמנה עם המארגנים הראשונים של קואליציית המסיק: "זה המעט שאני יכול לעשות, להגיע לכאן כדי לתמוך בחקלאים. אני מתבייש במה שהמדינה עושה לפלסטינים". המתמטיקאי פרופ' גדי קוזמא ממכון ויצמן העיד, כי הוא מגיע למסיק מדי שנה כדי לעזור לחקלאים הפלסטינים.

בעונת המסיק הנוכחית מתמודדים חקלאים פלסטינים ברחבי הגדה המערבית עם סיכונים וקשיים מוגברים. זאת בשל הגבלות גישה ומתקפות המתנחלים, הפוגעות קשות בפרנסתם וחושפות אותם לחבלה גופנית. מאז תחילת אוקטובר 2024 תיעד משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים בשטח הפלסטיני הכבוש 51 מתקפות במעורבות מתנחלים ב-57 קהילות ברחבי הגדה המערבית. כ-32 מהן גרמו לנפגעים, לנזק לרכוש או לנפגעים ולנזק לרכוש גם יחד. בתקריות, שרובן היו קשורות בעונת מסיק הזיתים, תקפו מתנחלים פלסטינים או מנעו מהם גישה לאדמותיהם, גרמו נזק לעצים, וגנבו יבולים וכלי עבודה המשמשים למסיק. לדברי מקורות בקהילה, יותר ממחצית מהתקריות כללו מניעת גישה לאדמות במקומות שבהם לא נתקלו חקלאים קודם לכן בהגבלות גישה דומות. בסך הכול, מאז 1 באוקטובר 2024 נפצעו 54 פלסטינים בעת מתקפות המתנחלים נגד פלסטינים. כ-44 נפצעו מידי מתנחלים ועשרה נפגעו מידי כוחות הכיבוש. יתרה מכך, כ-600 עצים ושתילים (בעיקר עצי זית) נשרפו, נכרתו, יבולם נגנב או שהושחתו באופנים אחרים. עקב כך נפגעו חקלאים בכ-15 קהילות ברחבי הגדה המערבית.

הריסות בתים לאחר הפצצה ישראלית בפרברי ביירות (צילום: יוניס"ף)

יותר ממיליון עקורים בלבנון

בפרבריה הדרומיים של ביירות, אמר: "הם תקפו בניינים ריקים באמצע שכונות מגורים והרסו את מה שסביבם. אלה לא היו מרכזים צבאיים או מחסני נשק".

הבנק אל-קרד אל-חסן הוקם בשנות השמונים כמוסד צדקה במסגרת מערך הארגונים האזרחיים של חיזבאללה. בעקבות המשבר הכלכלי החמור שפקד את לבנון ב-2019, עלתה קרנו של אל-קרד אל-חסן, שכן בנקים רבים הקפידו את חשבונות הלקוחות וחדלו להציע הלוואות. מאות אלפי אזרחים לבנוניים הפקידו את כספם באל-קרד אל-חסן.

חשש מהחרפת המתחים העדתיים

המלחמה ומשבר העקורים מגבירים את החשש מעליית המתחים העדתיים בלבנון. רבים מהפליטים מהדרום הם שיעים, המבקשים מקלט בעיירות נוצריות או דרוזיות. למרות מקרים רבים של עזרה הדדית וסולידריות בין בני עדות שונות, באזורים מסוימים מסרבים לקלוט עקורים מחשש שבגללם תפציץ ישראל את השטח. הפצצות ישראליות על בניינים בהם שהו עקורים בעיירה הנוצרית איטו ובעיירה הדרוזית בעדראן הגבירו חששות אלה.

בשכונת אשרפיה הנוצרית במזרח ביירות דווח, כי משמר מקומי של מתנדבים מונע מעקורים להיכנס לשכונה ולמצוא בה מקלט. לדברי החוקר הסורי-שוויצרי ג'וזף דאהר, הצהרות של גורמים רשמיים בישראל, בהם דובר צה"ל בערבית אביחי אדרעי, מכוונות להחריף את המתחים הפנימיים בלבנון במטרה ללבות עימותים עדתיים.

עוד אמר דאהר בראיון לאתר "ג'קובין": "חיזבאללה מתמודד כעת עם האתגר הגדול ביותר מאז הקמתו". עם זאת, חיזבאללה "עודנו הגורם הפוליטי החשוב ביותר בלבנון, עם יכולות צבאיות חזקות ורשת רחבה של מוסדות. למרות שמוסדות אלה עורערו במלחמה ומצויים תחת לחץ בשל צורכי האוכלוסייה, חיזבאללה יוסיף להיות גורם בעל השפעה גם מעבר לגבולותיה של לבנון".

א. בן יאיר

משרד הבריאות הלבנוני דיווח השבוע כי 2,483 בני אדם נהרגו מאז הפלישה הישראלית למדינה זו ב-1 באוקטובר. לפי סוכנות האו"ם לפליטים, יותר מ-10,000 איש נפצעו בהפצצות הישראליות, ויותר מ-1.2 מיליון אזרחים נעקרו מבתיים – מהם 283 אלף שברחו אל מעבר לגבול לסוריה. לפי האו"ם, ישראל הוציאה צווי פינוי צבאיים ליותר מ-25% משטח לבנון.

בסוכנות האו"ם לפליטים מדגישים, כי המצב ההומניטרי בלבנון הוא "המשבר החמור ביותר זה עשורים". לפי הסוכנות, "האלימות דוחקת את מערכת הבריאות, המצויה ממילא בקריסה, אל הקצה. ההשפעה על הטיפול הרפואי מוזעזעת. מתקפות על מוסדות רפואיים הם הפרה של החוק ההומניטרי הבינלאומי, ועליהם להיפסק מיד". עוד הוסיפו: "תושבים נענים לצווי הפינוי ובורחים כמעט בדיי ריקות. רבים מהם נאלצים לישון תחת כיפת השמיים בעודם מחפשים את דרכם למקום מבטחים ולסיוע".

ג'רמי לורנס, דובר משרד הנציב העליון של האו"ם לזכויות אדם, קרא לחקירה עצמאית ודחופה של הפצצה ישראלית בצפון לבנון, בה נהרגו בשבוע שעבר 22 בני אדם. לפי לורנס, בין ההרוגים היו 12 נשים ושני ילדים. "אנו מבינים כי הבניין שהותקף היה בן ארבע קומות. בהתחשב בנתון זה, יש לנו דאגה ממשית לגבי כיבוד חוקי המלחמה ועקרונות האבחנה והפרופורציונליות", אמר.

בביירות פרצו עימותים כאשר המשטרה הלבנונית פינתה בכוח עקורים ששהו במבנה נטוש בעיר. לפי משרד הפנים הלבנוני, הממשלה לא תאפשר "הסגת גבול" נגד רכוש פרטי – למרות משבר העקורים, ולמרות שההפצצות הישראליות בשטח העיר נמשכות.

תקיפת הבנק של חיזבאללה

השבוע תקפה ישראל עשרות סניפים של הבנק אל-קרד אל-חסן, המזוהה עם חיזבאללה. רבות מההפצצות היו בשכונות מגורים בדרום ביירות ובבקעת הלבנון. ראש עיריית ע'בירי,

שנה למלחמה - חשבון נפש פוליטי

בפנינו, הן: היכן ההנהגה בה שמנו את מבטחנו, והיכן אנחנו – אנו אשר נהגנו להשמיע את קולנו ברחובות ובכיכרות.

מעמד האזרחים הערבים בישראל

סוגיית אזרחותם של הערבים ומעמדם בישראל העסיקה את שני הצדדים במערכת יחסים זו מאז ראשיתה. בשנה האחרונה מתחולל גם במערכת יחסים זו תהליך שינוי. כדי להבין את מורכבותה, עלינו לבחון את התפתחותה ההיסטורית. הנכבה של 1948 הותירה אותנו, הפלסטינים אזרחי ישראל, יתומים הנתונים לחסדי הממסד. הועידו אותנו להיות חוטבי עצים ושואבי מים. אך אנו סירבנו להשלים עם תפקיד זה והיינו לקבוצה לאומית גאה הדבקה בזהותה והמתעקשת לשמר את צביונה של מולדתנו. כך היינו לאחת הטעויות הקשות ביותר של המפעל הציוני, שחסידי נזופים כעת באבותיהם בלחישה מבושת: "איך הרשיתם לעצמכם לא להשלים את המשימה?!"

בקרב היהודים הישראלים התגבש דור חדש שאינו בוגר 'כור ההיתוך' הממלכתי של בן גוריון. הדור הנוכחי התחנך על ברכיה של השקפת עולם פשיסטית גלויה. 'הישראלי החדש' לא חש מבוכה להתעלות על אבותיו ולאיים בהשלמת המלאכה שבה הם עסקו. "נכבה שנייה" – צעקו לעברנו שוב ושוב בשנים האחרונות, ואנו התעלמנו. אולי לא דאגנו מפני שסברנו שסיסמאות כאלה הן טירוף גזעני מנותק, או מפני שהיינו בטוחים כי דבר כזה לא יכול לקרות לנו, בניו של 'הדור הזקוף'. אך בשנה האחרונה חשפה בפנינו המלחמה, כי התוכניות למימוש האיום כבר קיימות. לנו, שחשבנו את עצמנו חזקים יותר מהדור של סבינו, גילתה המלחמה את הסכנה שבהתעלמות מהפשיזם המשתולל.

השינויים החלים בחברה הישראלית ראויים לניתוח מעמיק. שינויים אלה אינם תוצאה של 7 באוקטובר, אף על פי שאירוע זה היה זרז משמעותי ליציאתו של המשטר הציוני החדש מן הארון. אל לנו להאמין כי אנו מתמודדים עם עשבים שוטים או עם נוער שוליים, וכי התופעות הפשיסטיות ייעלמו עם נפילתה של הממשלה הנוכחית. אף אין זה נכון כי הפשיזם הוא תגובה לעליית התודעה הלאומית בקרב הציבור הערבי. הפשיסטים סולדים אפילו משיח בדבר שוויון זכויות אזרחי החף מכל שאיפה לאומית. כל אזרח ערבי המגיע לעמדה של קבלת החלטות מוציא אותם מכליהם, ואחת היא אם הוא בממשלה, באקדמיה או במערכת הבריאות. מה שמרגיז את הגזענים יותר מכל הוא שילדי "האחר" דומים לילדיהם – כפי שבולט כעת עם התקדמותה של החברה הערבית בשוק העבודה ובתחום ההשכלה הגבוהה.

לאן נעלמו הציבור הערבי והנהגתו?

כאשר שאלת המנהיגות או האליטות עולה, אנשים מפנים מבטם קודם כל לעבר המפלגות ונציגיהן בכנסת. אך השנה האחרונה מחייבת בחשבון נפש את כולנו – מהמנהיג והפעילה הפוליטית ועד איש התקשורת, האקדמאי והאמן. הרי הממסד יודע כיצד להלך אחרים על מגורים אלה באמצעות סימון אישים בולטים "בשידור חי" למען יראו וייראו.

אשר למפלגות הפעילות בחברה הערבית, לא נחדש כאשר נסביר, כי הן סובלות מאותה הידרדרות המאפיינת מפלגות בישראל וברחבי העולם. לכך נוסף במקרה שלנו הידוק אחיזת החנק מצד הרשויות באמצעות רדיפה, הסתה והפחדה. תופעות אלה לא נולדו במלחמה הנוכחית, אך הסלימו באופן ניכר עם הניסיונות להוציא אל מחוץ לחוק כל מחאה נגד

אמג'ד שביטה, מזכיר חד"ש (צילום: ישי גבול)

אנו בעיצומו של אירוע היסטורי שעדיין רחוק מסימומו. איננו יודעים כיצד יסתיים, או מה תהיה המציאות באזור בסופו. לכן, כתיבה על המלחמה בסיום שנתה הראשונה היא בגדר ספקולציה. כשם שתחזיות ופרשנויות שונות לא התממשו, גם מאמר זה עלול להיכשל בקריאת המצב. עם זאת, אני סבור שאין מנוס מן הכתיבה – לא בשל היוםמרה לקבוע מה יילד יום, אלא מתוך תחושת חובה לנהוג בכנות עם עצמי. אני כותב דברים אלה הן כאדם מן השורה, הן כבן לעם הנטבח, והן כמי שמצא עצמו, בצדק, חייב דין וחשבון, כמזכיר חד"ש וכחבר המזכירות של ועדת המעקב.

מה שברור היום לגמרי הוא שעזה – המכוסה תלים של הריסות בתים, הספוגה בדמם של 41,118 הרוגיה ועשרות אלפי פצועיה, ובדמעותיהם של מאות אלפי עקוריה ומשפחותיה השכולות – היא שדה המערכה. מערכת זו גיטשת לא רק על עתיד הרצועה ועל זכויותיו של העם הפלסטיני, אלא על דמותו העתידית של המזרח התיכון.

סערת 7 באוקטובר נראתה בשעתה כאירוע אדיר ממדים – כמעט אסון טבע. לכן, כפי שעושים אנשים הגיוניים בעת אסון טבע, התחבאנו בבתינו, ולו לזמן קצר, וקיוונו שהסערה שבחוץ לא תהרוס את כל אשר בנינו. כולנו פחדנו וחיששנו, אם כי לא באותה מידה. היו בינינו שהתאוששו מהר יותר, וישנם גם אלה שעדיין מתחבאים. כבר עתה ברור, שההימור על עקירת עץ הישרדותנו, גם אם רבים מענפיו נשברו, כשל. למרות זאת, גם אנחנו משתנים, כשם שמשנתה האזור כולו. מאמר זה הוא ניסיון להצביע על כמה מהשינויים מנקודת מבט של בן העם הפלסטיני ואזרחי ישראל. מאז 7 באוקטובר תרים רבים מאתנו אחר האזרחות, אותה הערכנו כגדר יציבה שתגן עלינו מפני הפשעים שביצע הכיבוש נגד בני עמנו חסרי האזרחות. אך היכן "המדינה העמוקה", אשר חלקנו דימינו לכיפת ברזל נגד הגזענות וההסתה? והיכן השותפים היהודים? אך שתי השאלות המסוכנות ביותר, אשר הוצבו

הדמוקרטיים והאנטי-פשיסטיים. במקרה שלנו, אלה הקומוניסטים היהודים, חברי חד"ש והאנטי-ציונים שמתנגדים לפשיזם ולעליונות היהודית. הממסד מבצע דמוניזציה לקבוצות אלה ומבקש להפוך את הקשר עמן לסיבה נוספת לבידודנו. אנו מוכרחים להתנגד לניסיון זה ולבנות שותפות אסטרטגית איתנה עם קבוצות אלה, למרות החלשתן בידי הממסד. מתוך השקפה זו פעלו מק"י וחד"ש לאיחוד כל כוחות השמאל העקבי המתנגדים למלחמה תחת המטרייה של "שותפות השלום" – מהלך שאני גאה להימנות עם יוזמיו.

עלינו מוטלת החובה לחשוב כיצד להגיע למעגלים רחבים יותר בציבור הישראלי, גם אם לכאלה השותפים לקונצנזוס הציוני. פנייה זו כרוכה בקשיים: רבים ב"מרכז-שמאל" מזדנבים אחרי הימין הפשיסטי. גם כאשר הם חלוקים עליו בשאלות פנים-ישראליות, רבים מהם ממהרים להתייצב מאחורי ההתקפה על כל דבר פלסטיני – כולל עלינו.

אך המציאות משתנה במהירות, ומחובתנו לעקוב – אפילו באמצעות זכויות מגדלת – אחר הסתירות הקיימות בקבוצות אלה ואחר קווי השבר המתרחבים ביניהן. אני סבור כי כל מי שיבחן באופן יסודי את תנועת המחאה בארץ, למרות שהנהגתה מזדנבת לא אחת מאחורי הימין, יגלה בתוכה קבוצות שהחלו לנקוט עמדות ברורות ונועזות יותר. מה שהחל בסיסמא בת מילה אחת – "לך" – התרחב לדרישות נוספות המבטאות התנגדות לגזענות ולכיבוש. עם זאת, דרישות אלה עדיין רחוקות מלב המחאה וכן ממפלגות האופוזיציה הדהויות השותפות לפשעי השלטון.

היחסים עם כוחות אלה מורכבים. במחנה המרכז-שמאל נוהגים להאשים את חד"ש ואת המפלגות הערביות אשר בסירובן להצטרף לממשלת בנט-לפיד הן נושאות באחריות להידרדרות למצב הנוכחי. זו האשמה שגויה, ולו משום שבישראל רק חברי קואליציה יכולים להפיל אותה.

אני מבקש לטעון טענה הפוכה: הנרטיב של הימין הגזעני על אודות ערבים היושבים סביב שולחן קבלת ההחלטות (אפילו אם כסאותיהם נמוכים ולא יציבים) איפשר לו לתמרן את דעת הקהל נגד ממשלה זו, ונגד כל תפקיד פעיל של אזרחים ערבים במגרש הפוליטי הישראלי – עניין שהימין הגזעני מכנה בשם "חשיבות ההסתמכות על רוב יהודי".

מה יש לעשות?

לא נוכל לברוח מן השאלה המחייבת מאמץ קולקטיבי בחשיבה, בתכנון וביישום: מה עלינו לעשות נוכח מתקפתו של הממסד הישראלי על מעמדנו כאזרחי המדינה? האם נסתפק בהיאחזות באזרחות הישראלית, אותה השגנו תוך הקרבה אדירה, או שמא נחזק, בצד אזרחותנו, את קשרינו עם בני העם הפלסטיני בכל מקומות מושבו, ונפעל יחד עם מוסדותיו למען הפרויקט הלאומי הפלסטיני? הנסתמך על השורות משירו של מחמוד דרוויש "בשבב הצל העליון": "מה רחבה המהפכה / מה צרה הדרך / מה גדול הרעיון / מה קטנה המדינה."

חשובות ככל שיהיו שאלות אלה והדיאלוג שהן מחייבות, המשימה הדחופה ביותר כעת היא – לחזק את מחאתנו ולהרים את קולנו נגד מלחמות ההשמדה בעזה ובלבנון. ללא הצבת מחויבות מוסרית זו בראש מעיינינו, עיסוק בעצמנו בשעה כזו לא יהיה אלא אנוכיות, אשר אינה הולמת את הציבור הערבי-הפלסטיני בישראל ואת תפקידו ההיסטורי בשחרור עמנו ממלחמות הכיבוש ובמימוש זכותו להגדרה עצמית.

אמג'ד שביטה

המאמר פורסם במקור בערבית בעיתון

"אל-אתיחאד". התרגום המלא באתר "זו הדרך"

המלחמה, ועם רדיפה אישית נגד מספר רב של פעילים ושל מנהיגים פוליטיים.

כל אלה פגעו ביכולתן של המפלגות לפעול, כמו גם בהיענות הציבור לקריאותיהן. במקביל, לראשונה נעלמו מקרב הציבור הערבי תנועות שדחקו את המפלגות לפעולה, כמו הפגנות הצעירים שהצליחו בעבר להניע את המפלגות להגביר את מאמציהן. "פרובוקציות" כאלה, במובנה החיובי של המילה, לא באו גם מכיוון אקדמאים או אנשי תקשורת, כפי שקרה בעבר. ההיפך הוא הנכון.

למרות שהתפקיד שמילאו המפלגות והתנועות הפוליטיות בשנה האחרונה אינו מספק, אני קובע בשכנוע מלא, כי מק"י וחד"ש היו הכוחות הפוליטיים הבולטים ביותר במאבק נגד המלחמה. לעומת זאת, נציגיה של מפלגה מסוימת סירבו אפילו לכנות את הטבח המתמשך "פשע" מתוך חשש שלא יזכו בתיק המיניסטריאלי המיוחד. מפלגה אחרת שותקה מעצם המחשבה בדבר הוצאתה אל מחוץ לחוק.

חד"ש ומק"י הן המטרה של מאמצי הדיכוי מצד השלטון. זרועותיו ניסו למנוע את כינוס מועצת חד"ש הארצית; פשטו על סניפנו בנצרת; הוציאו צו סגירה למועדוננו בחיפה; עצרו רבים מפעילינו; והסיתו נגד חברי ההנהגה וחברי הכנסת. אך אנו לא ויתרנו. ארגנו הפגנות ואתגרנו את המשטרה. חברינו ארגנו את מסע גיוס התרומות ההומניטרי "חשוב על עזה" והתנגדו לניסיונות לבודד את הציבור הערבי ביוזמה של הקמת המסגרת היהודית-ערבית "שותפות השלום".

אך העובדה שעשינו יותר משעשו אחרים אין משמעה כי אנו שבעי רצון נוכח התוצאות שהשגנו עד כה. השאלה החשובה אינה אם פעלנו טוב יותר מאחרים, אלא האם עשינו כל מה שדורש מאתנו האתגר ההיסטורי עמו אנו מתמודדים.

להערכת, התשובה היא שלילית. הקשיים הסובייקטיביים והאובייקטיביים מחייבים אותנו לערוך חשבון נפש. אך לא פחות מכך דרוש רב-שיח לאומי שיתקיים בחסות ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל. אני סבור כי עלינו לנסות להשיב על השאלה: כיצד משכנעים אנשים בנחיצות המאבק? אלה אמצעים יעילים למאבק נציע לציבור מבלי לסכן אותו? שאלה זו מקבלת משנה תוקף כאשר אנו מביאים בחשבון את הסיכון הרב שנוטלים על עצמם אלה היוצאים להפגין לעומת האפשרות המוגבלת עד מאוד להשפיע ולחולל שינוי במציאות.

פעם נהגנו לצאת להפגין בהעריכנו שכמה מאיתנו עלולים "לשבת במעצר לילה או שניים... לא נורא". היום, אנו יודעים כי לילה במעצר אינו מה שהיה פעם. התקנות החדשות, שהותקנו כביכול לשעת חירום ולמאבק בטרור, מובילות לעתים קרובות לענישה מופרזת כפי שהיה באירועי מאי 2021. גם היכולת להשפיע על המציאות הפוליטית הצטמצמה. בציבור הערבי מסתכלים על הפגנות הענק בתל אביב וברחבי העולם ואומרים לעצמם, כי להפגנות קטנות יותר איש לא ייחס חשיבות.

אל לנו להשלים עם קולות אלה. עלינו להמשיך ליזום פעולות מחאה – ולו רק כמסר פנימי לנו ולילדינו, כי אנו מסרבים להתרגל לזוועות ולנרמל את הטבח. אך גישה זו תשכנע רק את מעגלי הפעילים, שהושפעו גם הם ממצב הבלבול וההפחדה השורר בחברה.

היכן השותפים היהודים?

משטרים פשיסטיים נוהגים לבודד את המיעוטים וללהק אותם לתפקיד "האויב מבית". בתגובה, מיעוטים רבים מאתגרים ניסיונות אלה באמצעות בניית גשרים ושיתופי פעולה עם הכוחות המתקדמים בקרב הרוב. המעגלים הקרובים ביותר למיעוט בחברת הרוב הם ללא ספק הכוחות

נשים הסובלות מאלימות פונות לרשתות החברתיות ולא למשטרה

אלפים הפגינו בטורקיה נגד רצח נשים

באיסטנבול: "המדינה נכשלה בנקיטת צעדי הגנה, מניעה או הרתעה. מערכת המשפט והמשטרה פועלות רק כאשר אלימות נגד נשים מעוררת סערה ציבורית. נשים הסובלות מאלימות נאלצות לפנות לרשתות החברתיות במקום לתחנות משטרה כדי להשיג את קולן ולהילט מהתעללות". בשנת 2023 נרצחו לפחות 315 נשים בטורקיה בידי גברים. מתוכם, 65% נרצחו בבתי הוריהן ו-18%

נשים מפגינות נגד אלימות מגדרית במחוז מרסין בדרום-מזרח טורקיה (צילום: אתר "דובאר")

נרצחו ברחוב. כמו כן נרצחו נשים במקומות עבודתן, במכוניות, בבתי מלון ובמקומות נטושים. יותר ממחצית ממקרי הרצח נעשו באמצעות נשק חם. נוסף על כך דיווחו הרשויות על 248 "מקרי מוות חשודים" של נשים. לפי נתונים שפרסמה ההתארגנות "נעצור את רצח הנשים", ב-15 השנים האחרונות חלה עלייה במספר מקרי רצח הנשים במדינה. השנה היחידה בה נרשמה ירידה ברציחות הייתה 2011, בעקבות החתימה על אמנת איסטנבול. בשנת 2021 החליטה ממשלת ארדואן על פרישתה של טורקיה מהאמנה.

ישראל ואמנת איסטנבול

ב-2021 הודיעה ישראל על כוונתה לחתום על אמנת איסטנבול, אשר נועדה להיאבק באלימות נגד נשים ובאלימות במשפחה. האמנה, עליה חתומות 45 מדינות אירופיות, כוללת צעדים מעשיים למאבק באלימות נגד נשים – בהם אמצעים למניעת אלימות, אמצעי הגנה ותמיכה בנשים הנפגעות, וביצוע התאמות במערכת החוק.

אך בסוף 2022 עצרה ישראל את תהליך הצטרפותה לאמנה. במסגרת ההסכמים הקואליציוניים של ממשלת נתניהו הנוכחית, נקבע כי הממשלה לא תאשר את הצטרפות ישראל לאמנה – וזאת בהיענות לדרישת מפלגת הציונות הדתית בראשות בצלאל סמוטריץ'. זאת למרות שבדו"ח מבקר המדינה לשנת 2021 נקבע כי אמנת איסטנבול היא "מקור נורמטיבי להתמודדות עם תופעת האלימות במשפחה".

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש), שהייתה אז יו"ר ועדת הכנסת לקידום מעמד האישה ומהקולות הבולטים למען הצטרפות ישראל לאמנה, כתבה במאמר שהתפרסם ב"זו הדרך": "פורום קהלת, ארגונים אנטי-פמיניסטיים אחרים, וכן שליחיהם בכנסת מהליכוד, הציונות הדתית וימינה – החליטו כי אמנת איסטנבול, שכל מטרתה הגנה על נשים בפני אלימות, היא מכשיר לפתיחת הגבולות של ישראל בפני מהגרים, ולהטמעת מחשבה 'פרוגרסיבית' בציבור. נראה כי האמנה, שקובעת קריטריונים ברורים להתמודדות המדינה עם אלימות – בתחומי רווחה, בריאות, חינוך ועוד – והמבוססת על ערכים בסיסיים של שוויון מגדרי, פתחה תיבת פנדורה של דעות חשוכות ודכאניות, הפורחות בלב הימין הישראלי".

אסף טלגם

אלפי נשים ברחבי טורקיה יצאו לרחובות בשבוע הראשון של אוקטובר בעקבות רצח אכזרי של שתי צעירות בנות 19 באיסטנבול. קואליציית המחאה "נעצור את רצח הנשים" ארגנה הפגנה בזירת הרצח, סמוך לחומות העיר העתיקה. המשתתפות הניפו כרזות שקראו לממשלה לאכוף את החוק ולהעניש את הרוצחים. מאות נשים מחו בעיר בורסה וקראו: "לא נשתוק, לא נפחד, לא נציית". גם במחוז מרסין שבדרום-מזרח טורקיה הפגינו מאות בעקבות רצח של שלושה נשים צעירות. כמה מהמפגינות הניפו שלטים עליהם נכתב שמה של מהסא אמני – הסטודנטית הכורדית שרציחתה בידי משמרות המהפכה באיראן הציתה את מחאת הנשים בארצה.

באוניברסיטאות ברחבי טורקיה קיימו סטודנטיות הפגנות ומשמרות מחאה נגד אלימות כלפי נשים. באוניברסיטת קוץ' שבאיסטנבול, תקפה קבוצה של פעילי ימין קיצוני באלימות סטודנטיות שמחו נגד רצח נשים. המפגינות הניפו שלטים עליהם נכתב בטורקית ובכורדית: "אישה, חיים, חירות" – סיסמת מחאת הנשים באיראן.

מפלגתו של ארדואן מתעלמת מהבעיה

בחודשים האחרונים עלתה שוב בעיית רצח הנשים בטורקיה על סדר היום הציבורי. זאת לאחר שבית המשפט באיסטנבול קיצר את עונשו של גבר שרצח את בת זוגו ב-2016. בנימוקים לקיצור עונש המאסר ציין בית המשפט את "התנהגותו הטובה" של הרוצח. החלטה זו עוררה זעם בציבור הטורקי. בתחילת ספטמבר דיווחה ההתארגנות "נעצור את רצח הנשים", כי בחודש אוגוסט 2024 נרצחו בטורקיה 33 נשים, נוסף ל-24 "מקרי מוות חשודים". בהמשך החודש הגישו תומכי השלטון תביעה נגד ההתארגנות, בה דרשו מבית המשפט להוציאה אל מחוץ לחוק בשל "ביצוע פעולות לא מוסריות" – אך תביעה זו נדחתה.

מפלגת הצדק והפיתוח, המושלת בטורקיה זה יותר משני עשורים, נחשפה לביקורת ציבורית חריפה על רקע התעלמותה ארוכת השנים מבעיית רצח הנשים. בתקופת שלטונה, המפלגה אף ביטלה אמצעי הגנה על נשים, כמו אמנת איסטנבול של מועצת אירופה שנחתמה בטורקיה ב-2011. הנשים המפגינות מסרו השבוע בעקבות הרצח הכפול

ספרו של הפובליציסט והיועץ הפוליטי ספי רכלבסקי "ישראל או יהודה"

מדריך פעולה להפלת הממשלה

להבין שחלק מתומכי הממשלה יעבירו את תמיכתם לאופוזיציה אם וכאשר זו תפעל להפלת הממשלה ללא דיחוי. לפיד וגנץ גם אינם מצליחים להחליט ביניהם מי הוא ראש האופוזיציה. המאבק ביניהם הוא על כיסאות ולא על דרך או על תוכנית מדינית. לפיד מזגזג בין הצעות לתמיכה בממשלה ללא בן גביר וסמוטריץ' לבין קריאות אקטיביות להפלת הממשלה, ולאחרונה אפילו לעצירת המלחמה.

המסר החשוב ביותר מספרו של רכלבסקי הוא שאין להתפשר עם "היהודאים", אותם גורמים קיצוניים ומשיחיים שקיבלו את השלטון על מגש כסף. "היהודאים" פועלים יום וליל לפירוק הרשות הפלסטינית, לסיפוח שטחי הגדה המערבית ולהמשכת ההרס והחורבן ברצועת עזה, יהיה המחיר אשר יהיה.

בפרק "מדריך כיס לדמוקרטים המתעוררים", כותב רכלבסקי כי "המאבק המהותי ביותר הוא על התודעה", והוא מסביר: "הכרחי כל הזמן ליצור דה לגיטימציה יעילה ליהודה המשיחית. מהלך מושכל של דה לגיטימציה מצריך התבוננות במציאות הישראלית דרך פילטרים של שלושה מוטיבים: הפקרה, סכנת הקיצוניות הדתית וסכנה לביטחון ישראל. אלה שלושת המוטיבים האפקטיביים ביותר לניצחון בקרב על התודעה ולהשגתו של רוב מסיבי בבחירות".

נראה כי רוב הישראלים, יהודים וערבים, ושליש או יותר מהמצביעים לקואליציה מתנגדים לממשלה ולמדיניותה הכושלת והרצחנית. רכלבסקי קורא לכך "נס המחאה". זה אותו רוב שדמם במשך שנים ומפגין ברחובות כשנה ומחצית. המסרים שמציג רכלבסקי מתפשטים לאיטם והם נחלתם של רבים ממתנגדי הממשלה. חיוני להמשיך לפעול בסגנון זה, כיוון שיש סיכוי שרוב הציבור הנאבק על חייו והפועל להפלת הממשלה יאלץ את גנץ ולפיד לאמץ עמדה כמו זו שמציג רכלבסקי בספרו.

זוהר אלון

עֲבוֹעַ עֵינִי / בְּעֵרִיכַת לְרִיסָה מִיֵּלֶר

פסלים/ ארלט מינצר

הַפֶּסֶל עֵינִי אֶדָּאָר סְבָאָח

מְצִיב פְּסָלִים בְּשִׁכּוּנַת סַגְ'עִיָּה.

מֵאֲדָמָה שֶׁבָּאָה בָּאֵשׁ,

בְּצֶלֶם אָדָם עֲשֵׂה אוֹתָם,

אֲנָשִׁים, נָשִׁים, יְלָדִים.

בְּלִי כֹכֵי, בְּלִי צֶעֱקָה

בְּשֶׁקֶט הָאֵין,

מִסְדָּקֵי חֹמֶר שְׂרוּף

עוֹלָה קְרִיאָתָם —

נִלְחָמָנוּ בְּשִׁבְלֵי לְחִיּוֹת,

הוֹבְסָנוּ.

נֶאֱחָז בְּחַיִּיכָם. לֹא נֶחְפָּה.

בשנתיים האחרונות, מאז הבחירות שנערכו ב-2022 והעלו לשלטון קואליציה של הגורמים הקיצוניים והמשיחיים ביותר במפה הפוליטית, חווה החברה הישראלית משבר רב-ממדי. אין ולו תחום חיים אחד שלא נפגע: ביטחון, כלכלה, רווחה, בריאות, חינוך ומה לא. זו מציאות של אסון מתגלגל, רב נפגעים שלא ניתן לעצירה. שיח על אודות הגירה ודרכונים זרים רווח בשכבות חברתיות רבות. גובר הרצון לברוח ולהימלט מפני האסון הבא - ביטחוני, כלכלי או חברתי.

נגד כל הסיכויים והתחזיות הפוליטיות, שרדה ממשלת נתניהו-בן גביר-סמוטריץ' את טבח 7 באוקטובר ואת המלחמה בעזה, שהם שפל עמוק בתולדות הסכסוך הישראלי-פלסטיני. מספר הקורבנות שהוא גובה משני הצדדים עולה ללא הרף. עסקות חטופים מסוכלות בידי ראש הממשלה; מטה משפחות החטופים הפך יעד פוליטי חם להתקפות מצד דוברי הממשלה; ראשי האופוזיציה גנץ ולפיד יושבים על הגדר ומהססים להפיל את הממשלה למרות המלחמה המשיחית המתרחבת; והציבור הישראלי מצביע ברגליו ומחפש דרך החוצה. בעוד שגנץ ולפיד שוקלים את צעדיהם, בן גביר ואנשיו מבקרים במספרים הולכים וגדלים ברחבת מסגד אל אקצה (הר הבית) ומתעללים בפלסטינים בגדה המערבית.

על רקע זה, "ישראל או יהודה", ספרו החדש של הפובליציסט והיועץ הפוליטי הוותיק ספי רכלבסקי (הוצאת אופק מבית קרן ברל כצנלסון), הוא דווקא קריאה להחרפת הצעדים נגד הממשלה, שדרדרה אותנו לתהום שיהיה קשה מאוד עד בלתי אפשרי להיחלץ ממנה. נקודת מבטו של הכותב היא של אסטרטג פוליטי משופשף, המנתח כמו בזמן אמת את השגיאות שנעשו אות האפשרויות העומדות בפני הציבור הנאבק באחרית כוחותיו בממשלתו. כספרים פופולריים אחרים בשנים האחרונות. כתוב הספר כמניפסט פוליטי או כרשימת צעדים הנגזרת מניתוח פוליטי. החלק הראשון של הספר, "הדרך למדינה יהודה", עוסק בשורשים הפוליטיים של מפלגותיהם של סמוטריץ' ושל בן גביר. אך חלקו הארי עוסק בהפיכה המשטרית ובמחדל 7 באוקטובר שהפך מפלצת המלחמה בעזה. חלקו האחרון שואל מה ניתן לעשות.

רכלבסקי מציין בספרו: "במקום להציל את ישראל ולהפיל את המשטר האנטי-דמוקרטי של נתניהו והמשיחיים, גנץ בחר, לדאבון הלב, להציל דווקא את נתניהו ולהפיל את ישראל. מי יודע איך הייתה נראית שאר 2023 אם היה בוחר הפוך". צעדי הרופסים של גנץ גובים מחיר היסטורי ופוליטי, נתניהו נשאר בשלטון; גנץ זכה באהדה ציבורית בקרב תומכי הממשלה; והמלחמות בעזה ובצפון נמשכות. כמה קל לקנות את גנץ, שהפך למהלכו הכושלים הוא שילוב של בורות ואין אונות. הוא אנטי-מנהיג, "עצין פוליטי" במילותיו של רכלבסקי שלא חוסך מביקורתו. איש מובל ולא מוביל שהולך על בטוח, משרת את נתניהו ולא ממלא את תפקידו האופוזיציוני המיידני שהוא הפלת הממשלה. הרי נתניהו הצליח בתנאים פחות נוחים להפיל בקלות רבה את הממשלה שכונתה "ממשלת השינוי", משום שהשינוי היחיד שהיא חוללה היה בהרכב הממשלה. במדיניותה דווקא המשיכה.

רבים בציבור הישראלי מחפשים מה שמכונה עמק השווה עם תומכים מתונים של הממשלה. אך כך הם מוותרים על בניית אופוזיציה קוהרנטית בעלת תוכנית מדינית-כלכלית. הם פועלים מתוך פחדנות, כניעות ממלכתית וקוצר רואי, מבלי

מניעת סיוע הפכה כלי נשק

המקרה. "יש להפסיק את משלוחי הנשק לישראל על מנת להבטיח שלא ייעשה בו שימוש כדי לפגוע באזרחים ובעובדים המעניקים סיוע מציל חיים לתושבים", נמסר. סוכנות אונר"א בעזה הזהירה: "כל דקה יקרה, והעיכוב במתן אישור להיכנס לצפון הרצועה מונע מצוותי ההצלה להגיע לפצועים ולזקוקים למזון ומים".

מאז 7 באוקטובר 2023, גבתה המלחמה את חייהם של 42,603 פלסטינים, בעוד 99,795 נפצעו, רובם ילדים ונשים. מספרי ההרוגים והפצועים ממשיכים לעלות, כאשר אלפים עדיין לכודים מתחת להריסות.

פיליפ לזריני, הנציב הכללי של סוכנות אונר"א, האשים את ישראל במניעת הכניסה של סיוע הומניטרי חיוני לצפון רצועת עזה, מה שמחריף את הסבל של האוכלוסייה הפלסטינית הנמצאת תחת מצור. ברשומה שפרסם ברשתות החברתיות, כתב לזריני: "הפלסטינים בצפון עזה חיים תחת מצור כבד". הוא ציין כי ההתקפות הישראליות פגעו בבתי חולים, הותירו אותם ללא חשמל ומנעו מהפצועים לקבל טיפול רפואי. כן ציין את הצפיפות המחריפה במקלטי אונר"א עקב ההפצצות הישראליות המתגברות.

עשרה פלסטינים נהרגו ו-30 נפצעו בשני (21.10) מהפגזה ארטילרית של כוחות הכיבוש על בית הספר התיכון בג'באליה, ששימש מקלט לעקורים במחנה הפליטים שבצפון רצועת עזה. לפי הדיווח של סוכנות הידיעות הפלסטינית וואפא, צוותי החירום חילצו 10 גופות ונפגעים נוספים מההריסות לאחר ההפצצה על בית הספר באזור אל-פוקא, אשר מתפקד כמקלט בניהול אונר"א עבור עקורים מהמחנה. מקורות רפואיים דיווחו כי 57 פלסטינים נהרגו בראשון (20.10) בתקיפות כוחות הכיבוש ברחבי הרצועה, מתוכם - 44 בצפון עזה. מערך ההגנה האזרחית דיווח כי יותר מ-600 פלסטינים נהרגו מאז תחילת המתקפה על מחנה הפליטים ג'באליה ב-6 באוקטובר, כאשר עשרות גופות עדיין קבורות מתחת להריסות ומוטלות ברחובות המחנה. מערך ההגנה הדגיש כי כוחות הכיבוש נוקטים בג'באליה במדיניות של הרעבה והתשה.

ארגון הסיוע אוקספם, ארגון הומניטרי בינלאומי הפועל ברצועת עזה, מסר (20.10) כי ארבעה מהנדסי מים של הארגון שעבדו בשיקום אספקת המים לדרום הרצועה נהרגו בתקיפה ישראלית סמוך לחאן יונס. הארבעה נסעו במכונית שנשאה את סמלי אוקספם ונסיעתם תואמה עם שלטונות הכיבוש הישראליים. המהנדסים נהרגו מירי של טנק.

אוקספם גינה בחריפות את מותם של עובדיה וקרא להפסקת אש מיידית ברצועה. עוד דרש לפתוח בחקירה עצמאית של

שותפות השלום

כנס עדויות מלחמה

פרטים והרשמה ברשתות החברתיות

יום שישי 25.10 | 12:00 | בית רדיקל, תל אביב

מועדון הקולנוע בגדה השמאלית

מאז שהלכת / מוחמד בכרי

ישראל | 2005 | 60 דק' | עברית וערבית

יום שני 28.10 | 19:30 | הגדה השמאלית אחד העם 70 ת"א

פעילי חד"ש ומק"י בת"א-יפו

אבלים על לכתו של

לוטפי זריק

ומשתתפים בצער המשפחה

השבוע לפי אנימיני

zoha.org.il

זו הדרך ברשתות החברתיות

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

